

ASTRONOMINS DAG OCH NATT 10 OKT 2015

Evenemang från norr till söder

UMEÅ

LJUSÅRET • Fira ljusåret på Umevatoriet. Vi firar med Öppet hus och särskilt fokus på ljuset då 2015 är Ljusets år! Kom och lär dig mer om, och experimentera med, det fantastiska ljuset. Upplev rymden i planetariet och om vädret är klart så tittar vi i teleskopen. Kl 19.00 *Universum: så funkar det*. Föreläsning med astronomen Edvard Mörtzell, Stockholms universitet. Passa på att lyssna och ställa frågor Gratis inträde, fikaförsäljning. Mer info: www.umevatoriet.se

SUNDSVALL

• **Norrland Star Party 2015:** Norra Sveriges Amatörastronomer inbjuder till astronomiträff den 9-11 oktober i Östanskär, ca 2 mil väster om Sundsvall. På kvällen finns möjlighet att observera stjärnhimlen genom riktiga teleskop förutsatt att vädret tillåter. Anmäl dig på <http://nsaforum.ning.com/> Arr: Norra Sveriges amatörastronomer.

• **Temadag astronomi på Heliässkolan.** För elever på Heliässkolan blir det tema astronomi, Arr: Heliäs friskola, www.helias.se

BORLÄNGE

• **Solobservationer och stjärnskådardkväll.** Kl 12-17: På Framtidsmuseet finns Dalarnas Astronomiförening på plats och visar solen genom en stjärnkikare på ett säkert sätt om vädret tillåter. Planetarievisningar kl 12.30, 13.30, 14.15 och 15.00. Under kvällen kl 20-22 blir det stjärnskådning vid Hyttbroparkeringen om vädret tillåter. För vägbeskrivning och besked om väder och stjärnskådning se Framtidsmuseets hemsida. www.framtidsmuseet.se

UPPSALA

• **Tre populära astronomiföredrag.** Kl 18.00-20.00, Ekonomikum, Kyrkogårdsgatan 10. Tre av Uppsalas astronomer ger var sitt halvtimmeföredrag om sina favoritämnen just nu: Erik Zackrisson, galax- och liv-i-universum-forskare, Lisa Rosén, kartläggare av stjärnytor och Anders Eriksson, förare av instrument på kometsonden Rosetta. Arr: Institutionen för fysik och astronomi, Uppsala universitet www.physics.uu.se/astro/

• **Öppet hus i Observatorieparken.** Uppsala Amatörastronomer har öppet hus kl 20-22. Vi visar natthimlen genom det stora refraktorteleskop och astrografen i Observatorieparken. Arr: Uppsala Amatörastronomer www.uaa.nu

• **Astronomiska Föreningens dag och natt.** Astronomiska Föreningen vid Uppsala Universitet utlyser en stor tävling med ett teleskop som pris. På kvällen bjuder vi in till filmkväll på Ångströmlaboratoriet. Om vädret tillåter observationer med Westerlunds-teleskopet. Arr: Astronomiska Föreningen, Astronomisk Ungdom

SOLLENTUNA

• **Supernovor och svarta hål.** Kl 14-16 på Håggviksskolan, Sollentunavägen 267E. Håggviks Astronomiska Sällskap, lokalförening till Astronomisk Ungdom, inbjuder till föreläsning om supernovor och svarta hål. Om vädret tillåter har vi vårt observatorium öppet på kvällen. Observatoriet ligger i skolan, vilket är unikt. Arr: Håggviks Astronomiska Sällskap, Astronomisk Ungdom

STOCKHOLM

KOSMISK RESA • Tidsresan. Kl 09:15 - 17:00 på Oskar Klein-salen, Albanova universitetscentrum, Roslagstullsbacken 21. Med hjälp av fem framstående forskare - kosmologen Erik Zackrisson, geologen Karin Högdahl, paleontologen Åsa Frisk, antropologen Lars Werdelin och arkeologen Joakim Goldhahn - blir du guddad genom historien från Big Bang fram till dagens rymdålder. Tidsresan är avsedd att ge dig en unik upplevelse där du kan tillägna dig ett storslaget perspektiv på vår tillvaro här på jorden. För att säkra en plats, maila namn till info@orebroastronomi.se. Tidsresan är gratis och vi kommer sälja matiga smörgåsar och dryck under lunchpausen. Arr: Örebro Astronomi, Svenska Astronomiska Sällskapet och Astronomisk Ungdom www.orebroastronomi.se

RYMDLOPP • Löpppass från solen till Mars. Kl 10:00-14:00. Ett socialt löppass längs Sweden Solar System, världens största permanenta modell av solsystemet. Löpare träffas vid solen (Globen) och springer via Merkurius, jorden, månen, asteroiden Eros med mål och avslutande fika vid Mars i Mörby centrum. Rundan blir ca 21 km i lugn fart så alla kan hänga med. Arr: Åke Dahllöf. Evenemanget på Facebook: <http://tinyurl.com/springatillmars>

• **Universum från Observatoriekullen.** Från kl 17. Magnethuset, Observatoriekullen, Drottninggatan 120. Stockholms Amatörastronomer (STAR) inbjuder till en kväll på Observatoriekullen. Programmet för Astronomins dag och natt kommer på vår hemsida i september. www.starastr.org

BO I RYMDEN • Tema: rymdkolonisering. Kl 11:00-16:00 på Tekniska Museet. Svenska Rymdsällskapet och Tekniska Museet bjuder på ett antal spännande och utmanade presentationer av personer från akademi, myndigheter och industri. En stor del av dagen kommer sedan att ägnas åt en workshop, där deltagarna själva får planera och skapa sina egna rymdkolonier. Drop in i mån av plats vid presentationerna och föranmälan för deltagande i workshopen. Läs mer hos Svenska rymdsällskapet. www.svenskarymdsallskapet.org

• **Visning av "Och jorden hon snurrar"** på Vetenskapens hus, AlbaNova universitetscentrum. Utställningen visar upp jordens rörelse, vår stjärnhimmel och stjärnbilder. Visningar för barn och vuxna. Arr: Rymdblick, www.rymdblick.se

SÖDERTÄLJE

• **Planetarievisning på Tom Tits Experiment.** Visningar i vårt planetarium: kl 11: Familjevisning: Vilka stjärnbilder kan du se ikväll? Kl 13 och kl 15: Myter på stjärnhimlen (från 8 år). Kl 14: Mer om stjärnor (från 8 år). Under dagen sker aktiviteter i familjeverkstan där man kan bygga stjärnmodeller. Arr: Tom Tits Experiment www.tomtit.se

ÖREBRO

• **Rymdtält på Våghustorget.** Våghustorget, Varuhuset Krämaren, kl 11-14. I tältet visas årets astronomiska händelser, solsystemet i miniformat, och förinspelade observationer på både solen och Jupiter. Dessutom en astronomisk vandring med bilder från big bang fram tills idag - med tipspromenad och chansen att vinna en fin kikare! Om vädret tillåter kommer givetvis riktiga observationer erbjudas. Arr: Örebro Astronomi. www.orebroastronomi.se

KUMLA

• **Astronomikväll för ungdomar.** Kl 17:30 - 08:00 på Vialundskolan. Aktiviteter för ungdomar 12-19 år. Föreläsning, tävlingar och observation. Eventuellt övernattnings på skolan. Arr: Ung fritid Kumla

MARIESTAD

• **Öppet hus på Bifrostobservatoriet.** Trankärr, Berget 3, 542 95 Mariestad. Observatoriet har öppet under dagen då det blir solobservationer och nattetid för observationer av stjärnhimlen. Arr: Mariestads astronomiska klubb, www.makastro.se

NORRKÖPING

PLUTO • Astronomins dag på C. Visualiseringscenter C presenterar tre specialföreläsningar. 12:00 Vad är Pluto? Marie Rådbo, astronom och författare, gör en 3D-resa för hela familjen genom solsystemets upptäckter med speciellt fokus på Pluto. 13:15 Konsten att visualisera rymden: Anders Ynnerman och Alexander Bock visar upp hur rymden visualiseras. 14:30 Livs Levande Kosmos 3D: En fantastisk och utforskande 3D-resa i universum. Biljetter och mer information: www.visualiseringscenter.se/astrominsdag.

SKÖVDE

• **Ljusår och ljusets år.** På Balthazar science center kl 10-17 firar vi Internationella ljusåret med aktiviteter och experiment som visar hur man kan utforska rymden genom att studera och fånga in ljus på olika sätt. www.balthazar.nu

TROLLHÄTTAN

• **Astronomins dag och natt på Innovatum.** Med start på Astronomins dag kommer Innovatum fira rymden och astronomi i tre veckor fram till höstlovet då vi får besök av Anders Linder (Vintergatan-serierna) och författaren Marie Rådbo. Plus utställning med bilder från Astro Dalsland, rymdfilmer på vår 11-meter breda skärm och planetarievisningar hela perioden. Den 10 oktober blir det astronomiska workshops, World Wide Telescope, rymdlego, och Björn Gitle från Högskolan i Östfold berättar om ljusfenomenen i Hessdalen. Arr: Innovatum i samarbete med Astro Dalsland www.innovatum.se

NORRAHAMMAR, JÖNKÖPING

• **Hur stjärnor och planeter föds.** Kl 14:00: Per Bjerkeli, astronom vid Niels Bohr Institutet i Köpenhamn håller föreläsning på Industrimuseet i Norrahammar. Arr: Föreningen industrimuseet i Norrahammar

BORÅS

• **Solvisning.** Kl 11-14. För information om plats se vår hemsida, www.bas.saaf.se. Arr: Borås AstronomiSällskap

GÖTEBORG

PLUTO • Pluto intar Universeum! I foajén på Universeum bygger vi tillsammans en stor modell av Pluto. Astronomen Kalle Wahlberg Jansson från Lunds universitet berättar om vad vi vet om Pluto - och visar nya bilder från solsystemets utkant. Gratis för alla. Hålltider: www.chalmers.se/oso och www.universeum.se Arr: Onsala rymdobservatorium, Chalmers och Universeum

LJUSÅRET • Ljus på Slottsskogsobservatoriet. Vi firar det Internationella ljusåret med nedslag i ljus och astronomi. För program se www.slottsskogsobservatoriet.se

• **Stjärnvisning i Mönlycke** på Göteborgs Astronomiska Klubbs observatorium. Kl 12:00-24:00. Medtag ficklampa. Anmälan och vägbeskrivning: skriv till forestandare@goteborgsastronomiskaklubb.se

VÄSTERVIK

• **En resa till Mars.** Kl 12:00-20:00. Västerviks Museum och Gamleby Amatörastronomers Förening inbjuder till tema planetsystemet och Mars. Flera aktiviteter för barn och vuxna erbjuds - inklusive titt i teleskop. Mer info: www.vasterviksmuseum.se

KUNGSBACKA

• **Kungsmässan blir rymdobservatorium.** Kom och styr ett radioteleskop - direkt från köpcentret Kungsmässan! Upptäck universum, ställ frågor till forskare och ta chansen att själv fjärrstyra observatoriets teleskop. Arr: Onsala rymdobservatorium www.chalmers.se/oso och Chalmers i samarbete med Kungsmässan

HYLTE, HALLAND

• **Astronomins dag och natt på Nyarps hembygdsgård** mellan Långaryd och Unnaryd, från kl 19. Dessutom kommer Science Safari-bussen - världens enda mobila science center. Arr: Hallands astronomiska sällskap. www.hastro.se

SMÅLANDSSTENAR, GISLAVED

• **Rymdfilm med mera** på Torghuset, Smålandsstenar från kl 15. Film med anknytning till rymden, fotoutställning, tipspromenad. Vid tjänlig väderlek kvällsvisning med teleskop i observatoriet i Båraryd. Arr: Gislaveds Astronomiska Sällskap www.astronomi-gislaved.se

TÄNNÖ, VÄRNAMO

• **Astrofotoutställning och observationer i teleskop** på Novaobservatoriet. Kl 10-18 samt 20-01. Utställning av astrofotografi och meteoriter - samt observationer av solen dagtid och stjärnorna kvällstid vid klart väder. Arr: Clement Svensson, Naturgalleriet och Novaobservatoriet www.novaastrophoto.com

BORGHOLM

• **Länstolsastronomi - och astronomiutställning,** Borgholms bibliotek, kl 13:00. Utställningen visas under hela oktober: se astrofoton, teleskop samt satellitmodeller. Föreläsning om att studera astronomi via de öppna resurser som finns för de som inte har eget teleskop, t ex fjärrteleskop, Zooniverse m. m. Ev även teleskopvisning på Sollidens parkering efter mörkrets inbrott. Arr: Grönhögens Astronomiska Förening gaf.homeip.net

LUND

• **Astronomi på Vattenhallen.** Helgen 10-11 oktober kommer Vattenhallen Science Center att ha astronomi som sitt helgXtra. Lär dig om stjärnor och planeter, bygg stjärnglobber och besök planetariet. Arr: Vattenhallen Science Center www.vattenhallen.lth.se/planetariet

MALMÖ/OXIE

• Öppet hus på Tycho Brahe-observatoriet, Oxie, kl 15-17:30 och 19-22. Vi berättar om astronomiska ämnen i spännande kortföredrag. Om vädret tillåter blir det solobservationer och på kvällen laserguidad visning på stjärnhimlen. Internationella rymdstationen dyker upp kl 20:33. Arr: Astronomiska Sällskapet Tycho Brahe www.tbobs.se

SIMRISHAMN/SANKT OLOF

• Föredrag och frågestund om astronomi, plus observationer. Kl 18, Medborgarhuset. Vid mulet väder bildvisning. Arr: Astronomiska Sällskapet Aquila i Kristianstad (ASAK). www.aquilastronomy.com

Hela landet

• **Kom igång med astronomi med tidningen NATT.** Lokala astronomiföreningar och andra grupper beställa Nat till utdelning under Astronomins dag och natt. Anmäl antal önskade exemplar till natt@saaf.se senast 1 september.

• **Astronomisk Ungdoms tävling: designa en flagga till jorden.** Ta fram en flagga - på papper eller i datorn - som kan användas för att representera vår planet vid rymdresor och mejla till kansli@astronomiskungdom.se. Vinnaren får sin flagga - den sätts också upp på Astronomisk Ungdoms kansli - och ett exemplar av tv-serien Cosmos: A Spacetime Odyssey.

Astronomins dag och natt gör det fantastiska med astronomi och universum tillgängligt för folk i hela Sverige. Lördagen 10 oktober blir det Astronomins dag och natt för fjärde gången. För aktuell information se www.astronominsdag.se eller skriv till kontakt@astronominsdag.se.